

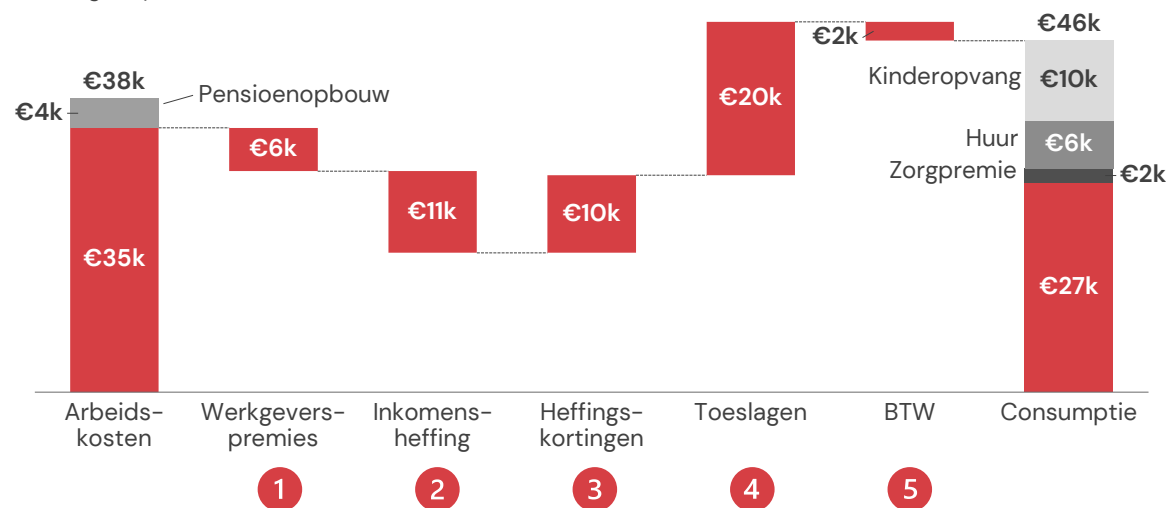
A – Voorbeeld: Lucas

We gaan door het stelsel heen aan de hand van een voorbeeld: Lucas. Een alleenstaande vader van 37 jaar die samen met zijn zoon Sem van 3 jaar in een huurhuis woont. Hij betaalt 520 euro huur per maand. Hij heeft een vast contract voor vier dagen per week bij een grote supermarktketen en verdient daar bruto 30.000 euro per jaar. Opa en oma passen twee dagen per week op Sem, de andere twee dagen gaat Sem naar de kinderopvang.

De inkomensheffing en toeslagen van Lucas ontleden we in vijf stappen. Figuur 1 begint bij de arbeidskosten voor de werkgever van Lucas en eindigt bij het bedrag dat Lucas – na aftrek van de belastingen op zijn consumptie – reëel aan goederen en diensten kan besteden. De vijf stappen maken de kloof tussen arbeidskosten voor Lucas' werkgever en Lucas' consumptie van goederen en diensten inzichtelijk.

Figuur 1. Inkomensheffing en toeslagen van Lucas in vijf stappen

Belastingen op arbeid voor een alleenstaande ouder in loondienst met een huur van 520 euro

Noot: De uitkeringen, de jonggehandicaptenkorting en de (alleenstaande) ouderenkorting zijn buiten beschouwing gelaten. Bron: IPE-analyse.

De arbeidskosten voor de supermarktketen zijn – zoals helemaal links aangegeven – 38.331 euro. Dit bedrag hebben we eerste in twee delen gesplitst. Zowel Lucas als de werkgever doen een bijdrage voor Lucas' pensioen. Deze 3.808 euro laten we buiten beschouwing en hebben we grijs gekleurd omdat Lucas hier pas over beschikken als hij met pensioen gaat en dit geld dan pas wordt belast. We gaan verder met de resterende 34.522 euro. Hierover moet (1) de supermarktketen 5.665 euro aan werkgeverspremies betalen. Over de overgebleven 28.857 euro is (2) Lucas in beginsel 10.657 euro aan werknemerspremies en inkomstenbelastingen verschuldigd, maar (3) hij heeft ook recht op 10.141 euro aan heffingskortingen, hierdoor hoeft hij effectief maar 516 euro aan inkomensheffing te betalen. Bovenop zijn netto inkomen van 28.341 euro krijgt (4) Lucas 20.023 euro aan toeslagen.

Het totale inkomen van Lucas is dus 48.364 euro. Van dit inkomen moet hij onder andere de kinderopvang voor Sem betalen, de huur voor hun huisje en zijn zorgpremie. Omdat dit niet vrij besteedbaar is splitsen we dit uit aan de rechterkant van de figuur. Zijn resterende inkomen is 29.801 euro. Als we ervan uitgaan dat hij dit geld niet spaart maar uitgeeft, moet (5) hij over deze uitgaven naar verwachting 2.461 euro aan BTW betalen. Hij kan dit jaar uiteindelijk voor 27.341 euro consumeren.

1 Werkgeverspremies

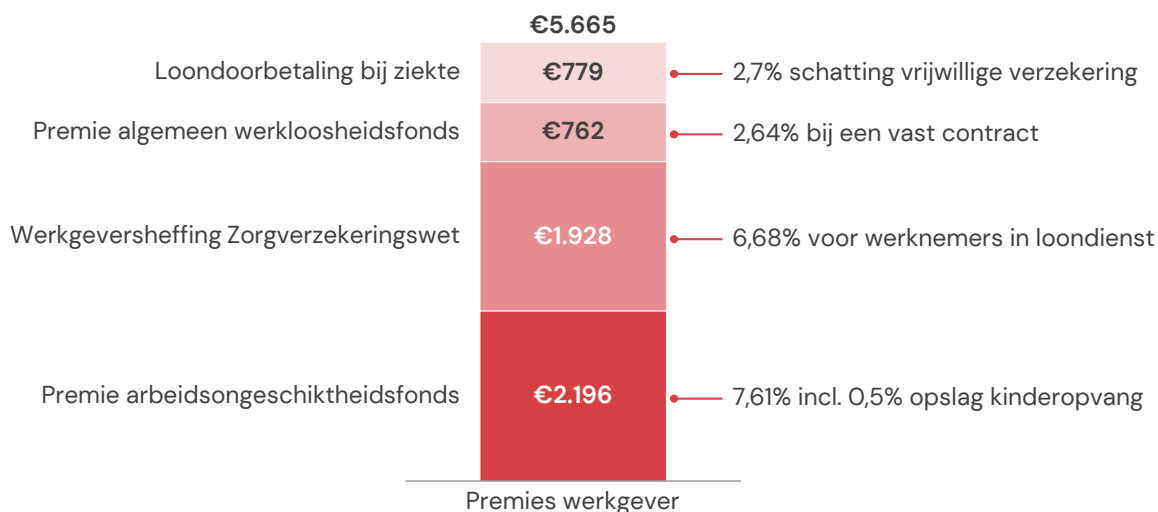
De supermarktketen is in totaal 38.331 euro kwijt om Lucas in te huren. Het startpunt is het bruto-inkomen van 30.000 euro dat Lucas' werkgever betaalt. Zowel Lucas als zijn werkgever doen een bijdrage aan de pensioenverzekering van Lucas. We baseren ons in dit voorbeeld voor het gemak op de premies van het ABP, het grootste pensioenfonds van Nederland. Het ABP hanteert een pensioenfranchise van 16.350 euro. Dit betekent dat Lucas alleen over de resterende 13.650 euro pensioen opbouwt. De werkgeversbijdrage is 19,53%, dit is 2.666 euro die de werkgever bovenop het brutoloon betaalt. Daarnaast betaalt Lucas zelf 8,37%, dit is 1.143 euro die hij van zijn bruto-inkomen mag aftrekken. Zijn belastbaar inkomen is dus 28.858 euro. De totale bijdrage aan Lucas zijn pensioen is 3.808 euro, het grijze blokje in Figuur 1.

Bovenop het belastbaar inkomen moet de supermarktketen 5.665 euro betalen aan verschillende premies en heffingen. Dit is het blokje "Werkgeverspremies (1)" in Figuur 1. In Figuur 2 laten we zien hoe dit blokje is opgebouwd uit de premie arbeidsongeschiktheidsfonds (Aof) met een premieopslag kinderopvang, de werkgeversheffing Zorgverzekeringswet (Zvw), de premie algemeen werkloosheidsfonds (WW) en de premie arbeidsongeschiktheidsfonds (Aof). Daarnaast zal de werkgever een reservering moeten maken voor de doorbetaling van het loon van Lucas, in het geval van ziekte. Het alternatief is dat de werkgever het risico van loondoorbetaling bij ziekte onderbrengt bij een particuliere verzekeraar. In dit rapport laten we andere werkgeverspremies (de gedifferentieerde premie Werkhervattingskas en de premie voor het uitvoeringsfonds voor de overheid) buiten beschouwing.

Werkgevers moeten de premies voor de Zvw, WW en Aof afdragen over al het inkomen dat ze betalen tot 66.706 euro per jaar. Daarboven hoeven er geen premies te worden betaald door de werkgever, behalve een eventuele verzekering voor loondoorbetaling bij ziekte. Naast de hoogte van het inkomen hangen deze premies van nog een aantal factoren af. Grote werkgevers betalen een Aof-premie van 7,11%, voor kleine werkgevers is dit maar 5,82%. Voor alle werkgevers geldt hierbovenop een opslag van 0,5% voor kinderopvang. De werkgeversheffing Zvw is 6,68% voor werknemers in loondienst en 5,43%, voor zelfstandigen. De WW-premie is 2,64% voor werknemers met een vast contract, maar 7,64% bij een tijdelijk contract.

Figuur 2. Werkgever betaalt 20% aan premies over het belastbaar loon

Opbouw van de werkgeverspremies die de werkgever betaald voor iemand met een belastbaar loon van 28.858 euro

Bron: IPE-analyse.

Lucas ziet op zijn salarisstrook dat hij 30.000 euro verdient en dat hij hiervan 1.143 euro opzijzet voor zijn pensioen. Hij kan niet weten dat hij dit jaar nog 8.331 euro verdient, die zijn werkgever in de vorm van diverse premies afdraagt. Deze premies staan namelijk niet op zijn salarisstrook.

2 Inkomensheffing

Lucas moet inkomstenbelasting betalen over zijn belastbare inkomen van 28.858 euro. Dit is minder dan zijn bruto-inkomen vanwege zijn eerdere genoemde werknemersbijdrage aan zijn pensioen. Over dit deel van zijn bruto-inkomen hoeft hij pas (inkomsten)belasting te betalen wanneer hij met pensioen gaat, en laten we daarom hier buiten beschouwing.

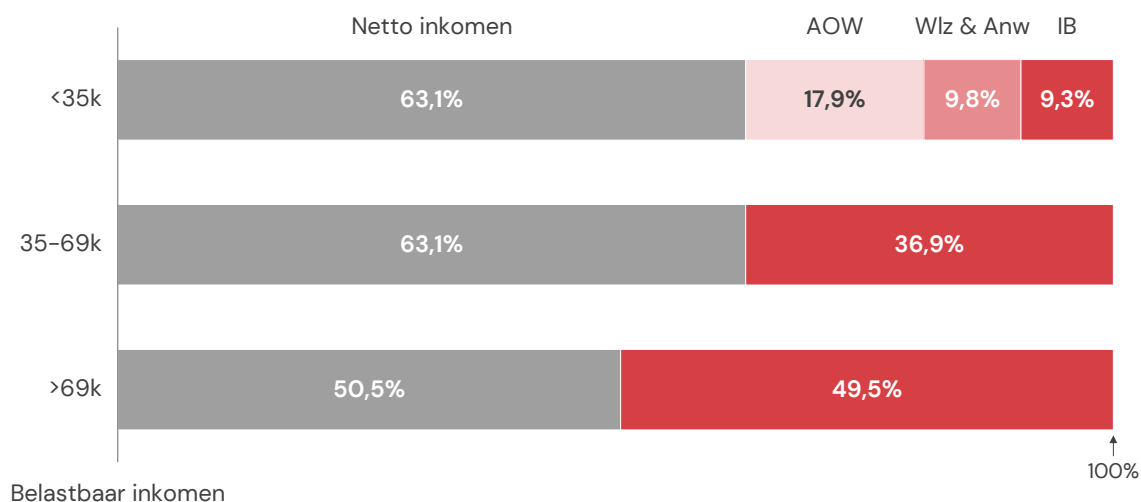
Hoewel er voor Lucas geen sprake van is, zijn er ook nog andere redenen waarom het belastbaar inkomen kan afwijken van het bruto inkomen. Je mag namelijk om verschillende redenen bedragen in mindering brengen van je bruto inkomen, waardoor je over dat deel geen inkomstenbelasting betaald. Dit zijn de aftrekposten. Belangrijke voorbeelden zijn de hypotheekrenteaftrek, persoonsgebonden aftrek, reiskosten openbaar vervoer en lijfrenten. In dit stuk zullen we hier verder niet op in gaan.

Lucas moet inkomensheffing betalen over zijn belastbaar inkomen. Figuur 3 laat zien dat het belastingtarief dat over het belastbare inkomen betaald dient te worden, afhangt van de hoogte van iemands inkomen. De inkomensheffing bestaat uit de inkomstenbelasting plus de premies voor drie volksverzekeringen. Het tarief dat over het belastbare inkomen dient te worden betaald, hangt af van de hoogte van het inkomen. Het tarief van de inkomensheffing kent twee 'schijven'. Over het inkomen in de eerste schijf (tot 73.031 euro) wordt 36,93 procent belasting betaald. Ligt het inkomen hoger, dan wordt over het meerdere 49,5 procent belasting betaald in de tweede schijf. Naast inkomstenbelasting worden in de startschijf over de eerste 37.149 euro premies voor drie volksverzekeringen betaald: De Algemene Ouderdomswet (AOW), de Algemene nabestaandenwet (Anw) en de Wet langdurige zorg (Wlz). Voor de eerste 37.149 euro is de hoogte van de inkomstenbelasting zo verlaagd dat de belastingen en premies samen nog steeds optellen tot 36,93 procent.

Er is een uitzondering voor mensen die de AOW-leeftijd hebben bereikt, zij hoeven niet langer AOW-premie te betalen. Deze groep heeft in feite met een drieschijventarief te maken. Bij alle hierna gepresenteerde voorbeelden is het uitgangspunt dat iemand de AOW-leeftijd nog niet heeft bereikt.

Figuur 3. De inkomensheffing is opgedeeld in twee of drie schijven

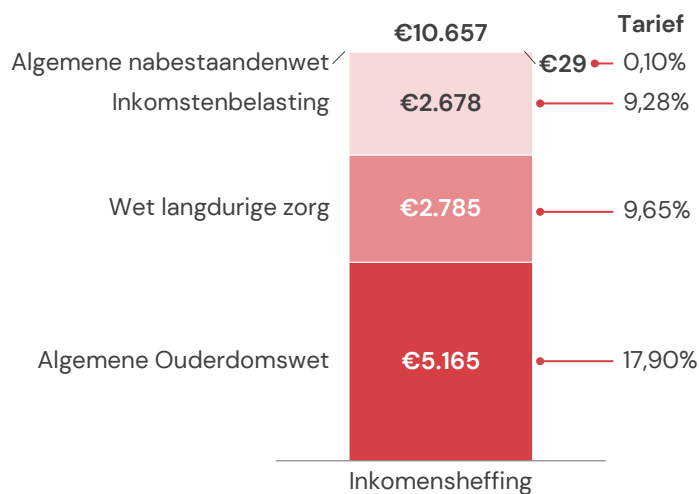
Mensen die de AOW-leeftijd hebben bereikt hoeven geen AOW premie meer te betalen

Bron: IPE-analyse.

Figuur 5. De inkomensheffing bij een belastbaar inkomen van 28.857 euro

De premies volksverzekering worden alleen ingehouden over het inkomen tot 37.419 euro

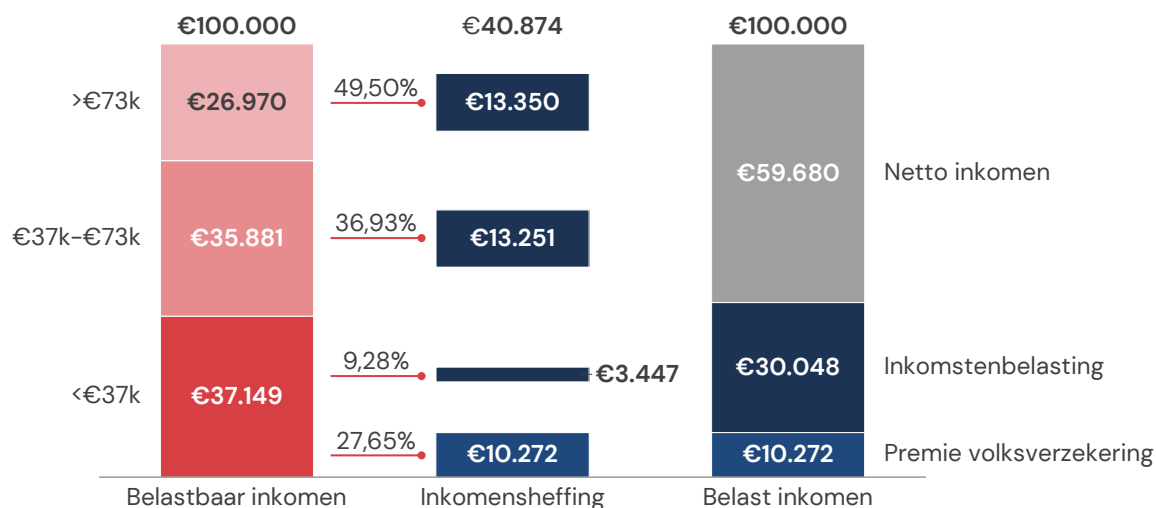

Bron: IPE-analyse.

Op basis van deze tarieven zou Lucas 10.657 euro aan inkomensheffing moeten betalen. Figuur 5 laat zien hoe deze inkomensheffing is opgebouwd uit de inkomstenbelasting en de premies voor de AOW, Anw en Wlz. Dit is 36,93 procent van zijn belastbare inkomen van 28.858 euro en weergegeven als het blokje "Inkomensheffing (2)" in Figuur 1.

Figuur 4. Iemand met een inkomen van €100.000 betaalt een inkomensheffing van 40%

Berekening inkomstenbelasting bij inkomen van €100.000 (voor de toepassing van heffingskortingen)

Bron: IPE-analyse.

Om de werking van de verschillende tariefschijven te illustreren geeft Figuur 4 een voorbeeld van iemand met een belastbaar inkomen van 100.000 euro. Die betaalt 40.320 euro aan belasting, ofwel 40,3 procent van diens inkomen. Dat betekent dat diens gemiddelde belastingdruk 40,3 procent is. Gaat deze persoon één euro extra verdienen dan wordt hiervan 49,5 procent weg belast. Dit is diens marginale belastingdruk: het percentage dat die kwijt is van de stijging van het inkomen.

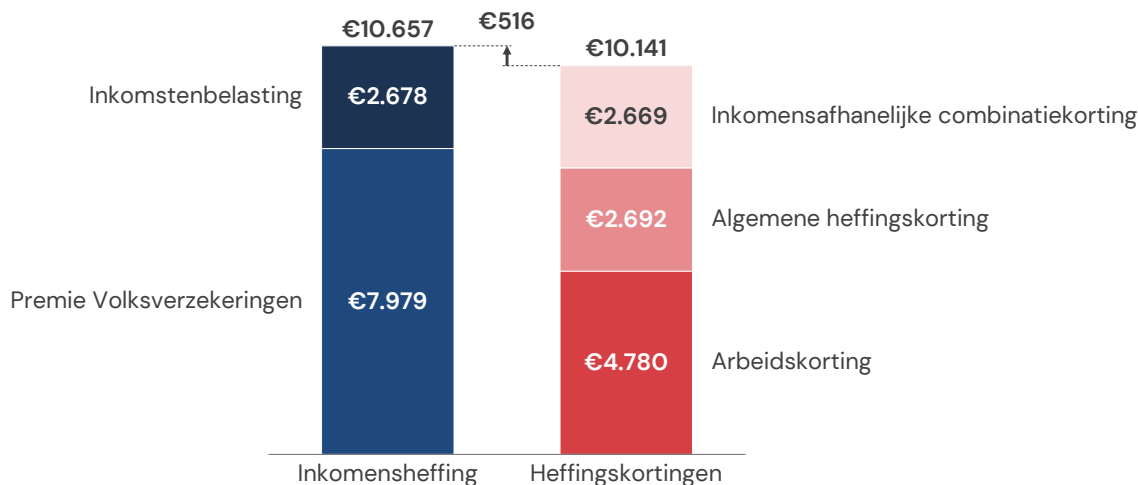
3 Heffingskortingen

Gelukkig voor Lucas hoeft hij de zojuist berekende belasting niet volledig te betalen. Hij heeft namelijk recht op verschillende heffingskortingen, die hij eerst mag wegstrepen tegen de verschuldigde inkomensheffing. Lucas kan net als iedereen met een inkomen aanspraak maken op de Algemene Heffingskorting (AHK). Omdat hij werkt, heeft hij ook recht op arbeidskorting en omdat hij een alleenstaande is met een kind heeft hij recht op de inkomensafhankelijke combinatiekorting (IACK). Lucas heeft geen recht op een (alleenstaande) ouderenkorting of een jonggehandicaptenkorting.

Voor Lucas tellen al zijn heffingskortingen op tot 10.141 euro, dit wordt weergegeven als het blokje "Heffingskortingen (3)" in Figuur 1. Figuur 6 laat zien hoe de verschillende heffingskortingen optellen en dat Lucas door deze korting effectief maar 516 euro aan inkomensheffing hoeft te betalen.

Figuur 6. Lucas moet op basis van zijn inkomen €516 aan inkomensheffing betalen

Inkomensheffing en heffingskortingen voor een alleenstaande ouder met een belastbaar inkomen van €28.857

Bron: IPE-analyse.

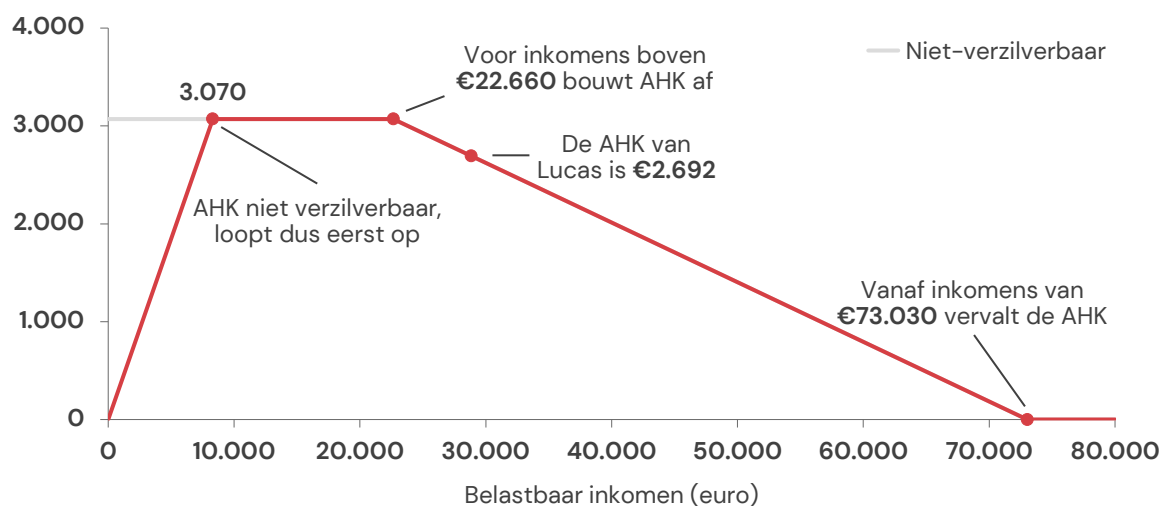
Algemene heffingskorting

Iedereen met inkomen heeft in principe recht op de algemene heffingskorting (AHK) van 3.070 euro. De korting wordt vervolgens verlaagd voor mensen met een inkomen boven 22.660 euro, waarbij iedere extra verdiende euro de AHK doet afnemen met 6,095 cent. Dit is te zien in Figuur 7. Omdat Lucas een belastbaar inkomen heeft van 28.858 euro wordt zijn AHK afgebouwd met $(28.858 - 22.660) * 6,095\% = 378$ euro naar 2.692 euro. Doordat de AHK afbouwt bestaat vanaf een belastbaar inkomen van 73.030 euro niet langer aanspraak op de AHK (dit valt samen met het einde van de eerste schijf).

De AHK is niet ‘verzilverbaar’. Dit betekent dat de korting niet wordt uitgekeerd en daarom niet volledig benut kan worden wanneer de korting hoger is dan de verschuldigde belasting. In 2023 is dit het geval voor mensen met een belastbaar inkomen tot en met 8.313 euro. In Figuur 7 is de grijze lijn de maximale AHK en laat de rode lijn de opbouw zien als gevolg van het feit dat de korting niet verzilverbaar is.

Figuur 7. De algemene heffingskorting bouwt af voor hoge inkomens

De hoogte van de algemene heffingskorting (in euro's) afhankelijk van het belastbaar inkomen

Bron: IPE-analyse.

Arbeidskorting

De arbeidskorting is bedoeld voor mensen met een arbeidsinkomen en wordt in mindering gebracht op de te betalen inkomensheffing. Het oorspronkelijke doel van deze regeling was het compenseren van kosten die werkenden hebben, maar tegenwoordig wordt deze heffingskorting ingezet om mensen te verleiden om te gaan werken. Op papier neemt de arbeidskorting eerst toe in drie fases.

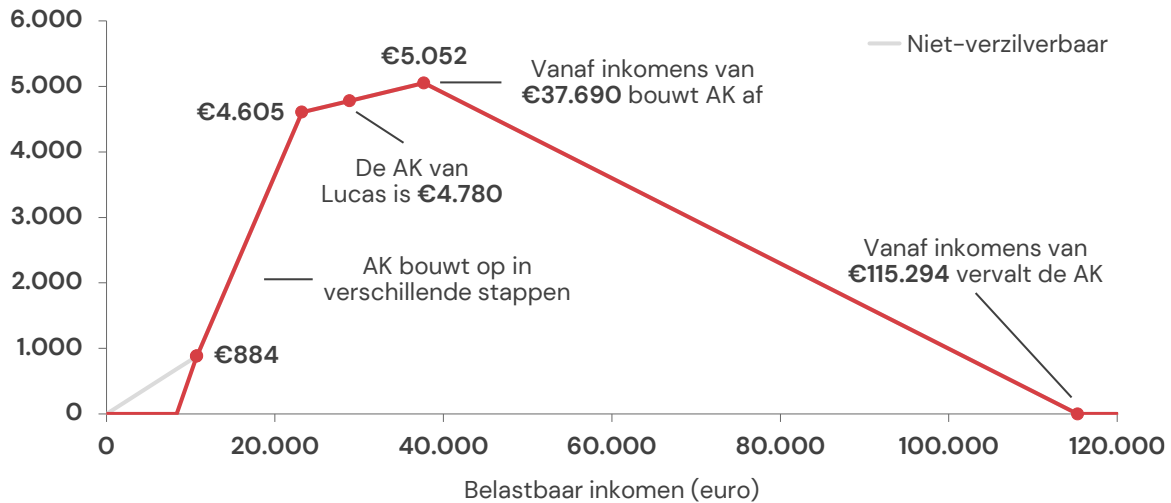
1. Om te beginnen met 8,231% van het arbeidsinkomen tot een maximum van 884 euro.
2. Daarbovenop komt 29,861% van het inkomen boven 10.740 euro tot een gecombineerd maximum van 4.605 euro.
3. Daar weer bovenop komt 3,085% van het inkomen boven de 23.201 euro tot een gecombineerd maximum van 5.052.

De maximale arbeidskorting wordt alleen ontvangen bij een inkomen van exact 37.691 euro. De arbeidskorting wordt verminderd met 6,51% van het arbeidsinkomen hierboven. Daardoor vervalt de aanspraak op de arbeidskorting bij een arbeidsinkomen van 115.295 euro. Omdat Lucas een belastbaar inkomen heeft van 28.858 euro loopt zijn arbeidskorting op tot 4.780 euro.

In Figuur 8 ziet de verloop van de arbeidskorting er voor de laagste inkomens net iets anders uit dan hierboven beschreven. Dit komt doordat de arbeidskorting net als de AHK niet verzilverbaar is. Iedereen die aanspraak kan maken op de arbeidskorting kan ook aanspraak maken op de algemene heffingskorting. Dus mensen met een inkomen tot en met 8.313 euro kunnen in de praktijk nog geen aanspraak maken op de arbeidskorting, omdat zoals hierboven beschreven de algemene heffingskorting nog niet volledig wordt benut.

Figuur 8. De arbeidskorting bouwt eerst op en vervolgens af

De hoogte van de arbeidskorting (in euro's) afhankelijk van het belastbaar inkomen

Bron: IPE-analyse.

Vervolgens maakt de hoogte van de arbeidskorting een figuurlijke inhaalslag. Op basis van de eerste hierboven beschreven fase heeft iemand met een inkomen van 8.314 euro al recht op 684 euro aan arbeidskorting. Dus wanneer het inkomen en daarmee de inkomensheffing toeneemt, zal de benutting van de arbeidskorting hiermee gelijke tred houden. In de praktijk stijgt de arbeidskorting dus niet met 8,231% per extra verdiende euro zoals weergegeven door de grijze lijn, maar is de arbeidskorting eerst een tijd nul en stijgt de arbeidskorting vervolgens met 36,93% (het tarief van de eerste schijf van de inkomensheffing), zodat deze maximaal wordt benut. Dit is het geval tot een loon van 10.698 euro. Vanaf dit punt wordt de arbeidskorting volledig benut en stijgt deze door met 8,231% (het eerder genoemde wettelijke percentage van de eerste fase van toename). Deze langzame toename is maar voor een zeer korte duur, omdat de stijging van de arbeidskorting weer versnelt bij een inkomen boven de 10.740 euro. Deze afvlakking in de toename van de arbeidskorting over inkomensverschil van 43 euro is zo klein dat het in Figuur 8 niet zichtbaar is.

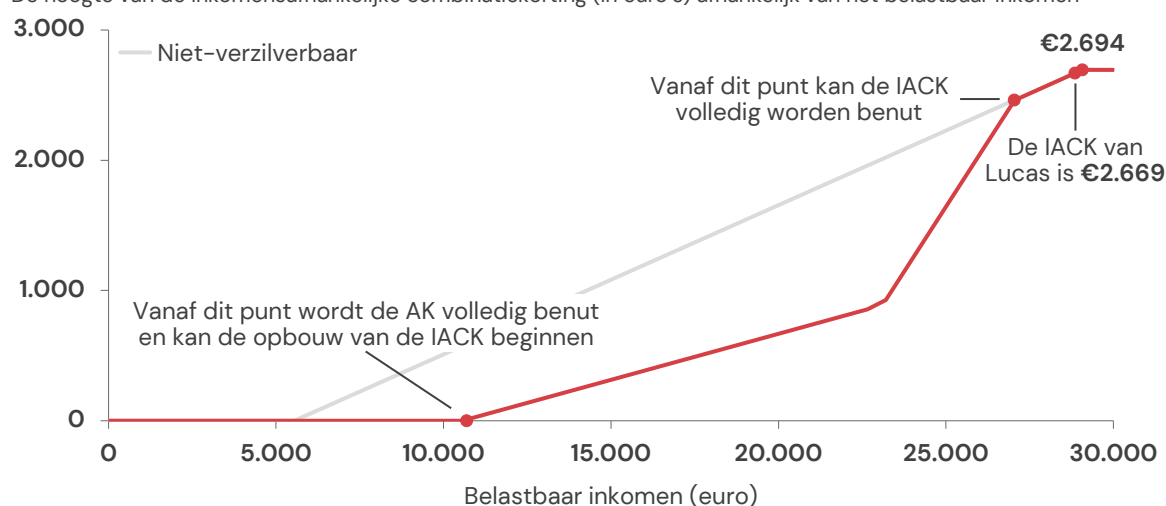
Inkomensafhankelijke combinatiekorting

De inkomensafhankelijke combinatiekorting bestaat sinds 2015 en is bedoeld voor ouders met jonge kinderen. Deze regeling is in het leven geroepen zodat het voor de minstverdienende partner in het huishouden en voor alleenstaanden financieel aantrekkelijk blijft om te werken, ook als er kinderen zijn. De IACK start bij een belastbaar inkomen boven 5.547 euro en loopt op met 11,45 procent van het additionele inkomen tot een maximumkorting van 2.694 euro. Omdat Lucas een alleenstaande ouder is en een belastbaar inkomen heeft van 28.858 euro heeft hij recht op een IACK van 2.669 euro.

De IACK is wederom niet verzilverbaar en iedereen die aanspraak kan maken op de IACK kan ook aanspraak maken op de AHK en de arbeidskorting. Dit betekent dat mensen met een inkomen tot 10.698 euro geen gebruik kunnen maken van de IACK. Vanaf dit inkomen zal de IACK met een vrij grillig pad oplopen, zoals te zien in Figuur 9. Dit hangt samen met het gecompliceerde verloop van de arbeidskorting. Zolang de IACK niet volledig benut kan worden zal deze de AHK en de arbeidskorting volledig aanvullen tot de hoogte van de inkomensheffing, zodat de inkomensheffing in totaal nul blijft.

Figuur 9. De inkomensafhankelijke combinatiekorting kan pas volledig worden benut als hij bijna helemaal is opgebouwd

De hoogte van de inkomensafhankelijke combinatiekorting (in euro's) afhankelijk van het belastbaar inkomen

Bron: IPE-analyse.

Terwijl het inkomen stijgt van 10.698 naar 10.740 zal de IACK stijgen naar 12,28 euro. Dit is 28,699% van de inkomensstijging. Vervolgens stagneert de toename van de IACK weer. De arbeidskorting stijgt met 29,861% van het inkomen en de inkomensheffing is 36,93%. De IACK kan dus alleen de resterende 7,069% aanvullen. Dit is minder dan de wettelijke stijging van 11,45% van de IACK, dus het onverzilverde deel van deze korting neemt geleidelijk toe. Bij een inkomen boven 22.660 euro gaat de AHK weer dalen, hierdoor ontstaat er extra ruimte voor de IACK om aan te vullen en de totale inkomensheffing op nul te houden. De IACK kan nu stijgen met 13,164% per verdiende euro, waardoor het onverzilverde bedrag weer afneemt. Vanaf een inkomen boven 23.201 euro vertraagd de opbouw van de arbeidskorting. Daardoor neemt de IACK boven dit punt toe met 39,94% van het meerdere totdat de IACK volledig verzilverd wordt bij een inkomen van 27.045 euro. Vanaf dit punt stijgt de IACK met de voorgeschreven 11,45% totdat het maximum van 2.694 euro wordt bereikt bij een inkomen van 29.076 euro.

Om aanspraak te maken op de IACK moet het kind jonger zijn dan 12 jaar en ten minste 6 maanden in 1 kalenderjaar bij de gemeente ingeschreven staan op het adres van een van de ouders. Iemand moet de minst verdienende partner zijn of voor 7 maanden of meer per jaar geen fiscale partner hebben.¹ Vanaf 2025 tot 2037 wordt de regeling afgebouwd, omdat de kinderopvangtoeslag (KOT) fundamenteel herzien wordt.² Voor kinderen geboren na 1 januari 2025 kan geen aanspraak meer worden gemaakt op de IACK. Deze keuze is gemaakt om, na de toeslagenaffaire, het belastingstelsel te vereenvoudigen en een deel van de uitbreiding van de KOT te bekostigen.

Ouderen

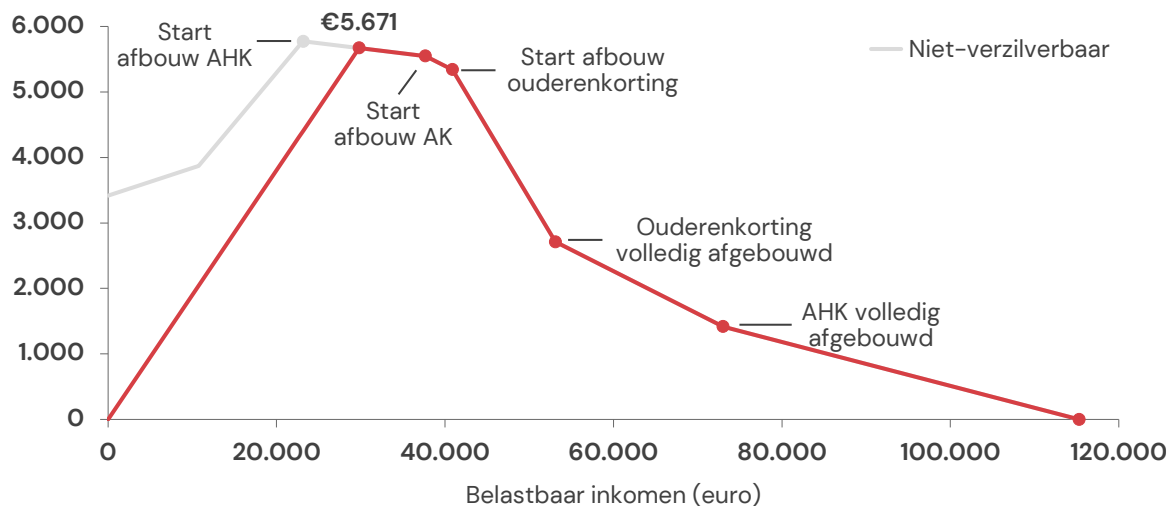
Voor mensen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt zijn de regelingen iets anders. We zagen eerder al dat de inkomensheffing voor het inkomen tot 37.149 euro gelijk aan 19,03% i.p.v. 36,93% omdat er geen AOW-premie meer verschuldigd is. Om hier rekening mee te houden is de algemene heffingskorting ook lager, namelijk 1.583 euro. De afbouw verloopt over hetzelfde traject en is daarom langzamer: 3,141%. In beide gevallen is dit een correctie met een factor $36,93\% / 19,03\% = 1,94$. Deze correctie wordt ook toegepast op de hoogte en percentages van de arbeidskorting. Bij de arbeidskorting blijven de aangrijpingspunten net als bij de algemene heffingskorting gelijk aan die voor mensen die nog niet pensioengerechtigd zijn.

De verlaagde AHK wordt aangevuld met een ouderenkorting, die als doel heeft om de koopkracht van gepensioneerden te stimuleren. De ouderenkorting is maximaal 1.835 euro en bouwt af met 15% van het inkomen boven 40.888 euro. Alle alleenstaanden die de AOW leeftijd hebben bereikt krijgen daar bovenop nog een inkomensafhankelijke korting van 478 euro.

Figuur 10 laat het verloop van zien van de som van de algemene heffingskorting, de ouderenkorting en de arbeidskorting. Hierin wordt ook zichtbaar dat al deze heffingskortingen samen pas verzilverd kunnen worden bij een arbeidsinkomen van 29.799 euro. Op dat moment tellen de heffingskortingen op tot 5.671 euro. Het theoretische maximum van deze heffingskortingen is 5.773 euro, maar dit kan niet worden bereikt met een arbeidsinkomen omdat de algemene heffingskorting al begint met afbouwen op basis van het inkomen van de 22.660 euro.

Figuur 10. De heffingskortingen voor ouderen zijn al gestart met afbouwen voor ze volledig verzilverd kunnen worden

De gecombineerde hoogte (in euro's) van de algemene heffingskorting, de ouderenkorting en de arbeidskorting afhankelijk van het belastbaar inkomen

Bron: IPE-analyse.

Jonggehandicaptenkorting

De jonggehandicaptenkorting (JGK) bestaat sinds 1998 en heeft als doel om jonggehandicapten te activeren en 'te ondersteunen zodat zij zoveel mogelijk in hun eigen inkomen kunnen voorzien'.³ Uit de Miljoenennota 2022: De jonggehandicaptenkorting is een heffingskorting voor belastingplichtigen die recht hebben op een uitkering volgens de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong-uitkering) of op ondersteuning bij het vinden van werk volgens de wet Wajong. In 2022 heeft de korting een hoogte van 820 euro.

Mensen die voor het bereiken van de 18-jarige leeftijd of tijdens hun studie arbeidsgehandicapt zijn geworden en geen arbeidsverleden hebben, komen in aanmerking voor een Wajong-uitkering. Voor de Wajong2015 geldt hierbij als voorwaarde dat zij duurzaam geen mogelijkheden tot arbeidsparticipatie hebben.⁴ De belangrijkste voorwaarde voor de jonggehandicaptenkorting is dat iemand in een kalenderjaar aanspraak (kon) maken op een Wajong-uitkering. De korting vervalt als de belastingplichtige ouderenkorting krijgt.⁵

4 Toeslagen

Lucas heeft recht op zorgtoeslag, huurtoeslag, kinderopvangtoeslag (KOT), een kindgebonden budget (KGB) en kinderbijslag. Hij heeft hier recht op omdat hij een huis huurt met een huur onder de norm van de huurtoeslag, omdat hij een kind heeft en omdat zijn kind naar de kinderopvang gaat terwijl hij werkt.

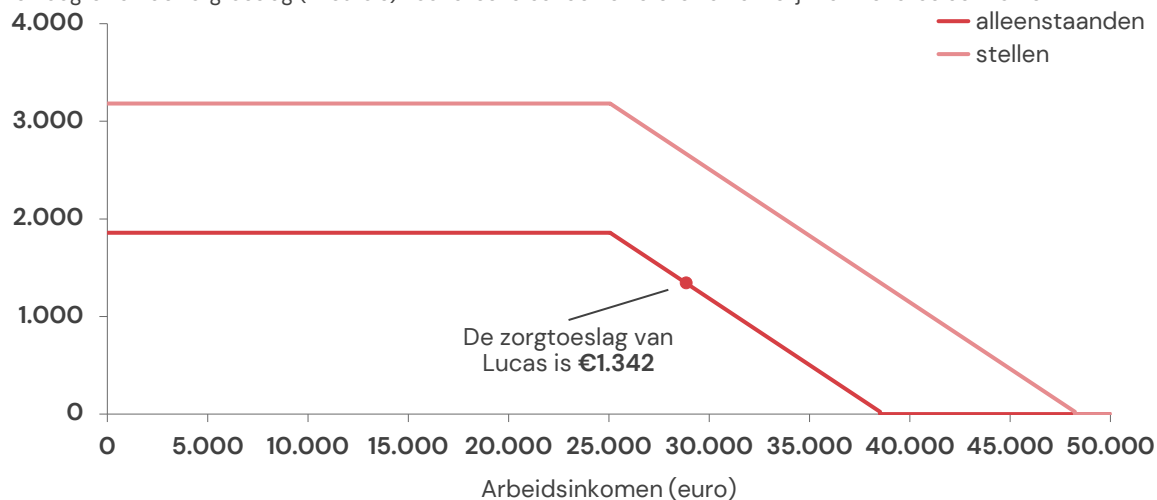
Zorgtoeslag

De zorgtoeslag is een maandelijkse financiële tegemoetkoming voor mensen met een laag of middeninkomen. In 2023 is de maximale zorgtoeslag voor het hele jaar 1.858 euro. De zorgtoeslag is 3.182 euro voor een tweepersoonshuishouden. Kinderen tellen niet mee voor deze toeslag, want die zijn gratis meeverzekerd voor de zorgverzekering. Vanaf een huishoudinkomen van 25.070 euro wordt de zorgtoeslag afgebouwd met 13,61 procent per extra verdiende euro.

Een alleenstaande heeft vanaf een inkomen van 38.521 euro geen recht meer op zorgtoeslag. Bij een tweepersoonshuishouden is dit 48.224 euro. Lucas zijn zorgtoeslag wordt afgebouwd met $(28.857 - 25.070) * 13,64\% = 517$ euro. Omdat hij alleenstaand is, is zijn zorgtoeslag dus 1.342 euro per jaar.

Figuur 11. De zorgtoeslag bouwt voor alleenstaanden en stellen evensnel af

De hoogte van de zorgtoeslag (in euro's) voor alleenstaanden en stellen afhankelijk van het arbeidsinkomen

Bron: IPE-analyse.

Om aanspraak te kunnen maken op de zorgtoeslag moet iemand 18 jaar of ouder zijn, een (verplichte) Nederlandse zorgverzekering hebben, legaal in Nederland zijn en een vermogen hebben van maximaal 127.582 euro voor een alleenstaande of 161.329 euro samen met een toeslagenpartner.

Huurtoeslag

Met de huurtoeslag kunnen gericht huishoudens van huurders die minder verdienen dan het sociaal minimum (ongeveer de hoogte van een bijstandsuitkering) worden bereikt. Daarna bouwt de huurtoeslag snel af. Deze afbouw is afhankelijk van de huurprijs, de leeftijd van de huurder en het aantal personen in het huishouden.

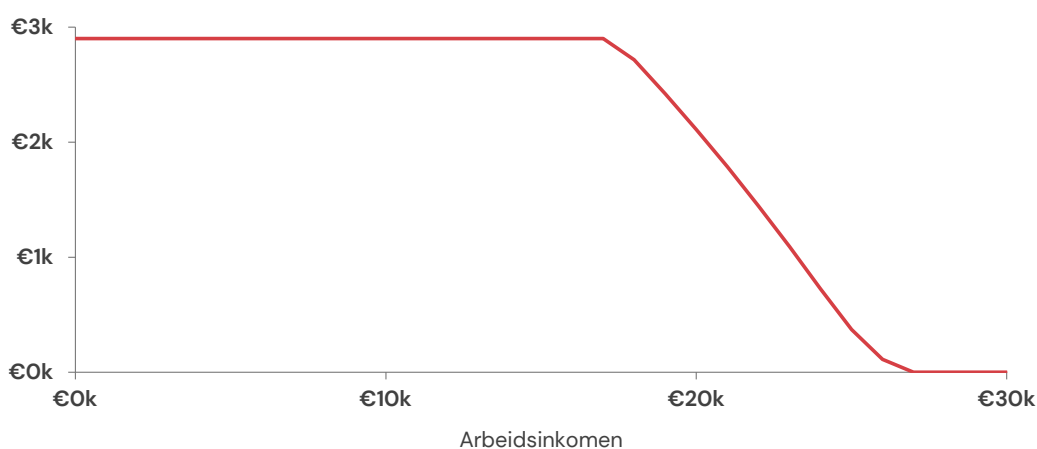
Het berekenen van de huurtoeslag begint bij het bepalen van de basishuur. Dit is het deel van de huur dat een huishouden zelf zou moeten kunnen betalen. Lucas woont samen met zijn kind. Hij vormt dus een tweepersoonshuishouden, voor deze huishoudens is de basishuur ten minste 225,54 euro en daarna gelijk aan:

$$\text{Basishuur} = 0,000000279402 \cdot \text{Inkomen}^2 + 0,001893212113 \cdot \text{Inkomen}$$

Lucas zijn huur is 520 euro en zijn rekeninkomen is 28.857 euro. Op basis van dit inkomen wordt hij geacht de eerste 287,31 euro van zijn huur zelf te kunnen betalen. Voor de overige 232,69 euro kan hij een vergoeding krijgen.

De huurtoeslag bouwt vanaf het bestaansminimum parabolisch af

De hoogte van de huurtoeslag (in euro's) voor meerpersoonshuishoudens met een huur van 520 euro afhankelijk van het arbeidsinkomen

De huurtoeslag is opgedeeld in een aantal segmenten. Als een deel van de huur die Lucas niet geacht wordt te kunnen betalen onder de kwaliteitskortingsgrens van 452,20 valt, dan wordt dit volledig vergoed. Bij het inkomen van Lucas gaat dit om 164,89 euro. Het deel boven de kwaliteitskortingsgrens (67,80 euro) wordt voor 65 procent vergoed, dus 44,07 euro. In totaal krijgt Lucas dus een huurtoeslag van 209 euro per maand.

Als Lucas een lager inkomen had gehad, dan was zijn huurtoeslag maximaal $226,66 + 67,80 \cdot 65\% = 270$ euro geweest. Als Lucas een hogere huur had gehad, dan had hij ook recht gehad op een hogere huurtoeslag. Hierbij gaat het om het deel van de huur dat onder de aftoppingsgrens valt. Bij een huishouden van één of twee personen ligt die op 647,19 euro. Voor de huur boven de aftoppingsgrens wordt meestal geen huursubsidie geven. Hierop zijn wel een paar uitzonderingen, zoals éénpersoonshuishoudens. Als een deel van de huur die iemand niet geacht wordt te kunnen betalen onder de maximale huurgrens van 808,06 euro valt, dan wordt in deze uitzonderlijke gevallen 40% vergoed. In 2023 is het nog het geval dat mensen die een huur hebben boven de maximale huurgrens geen aanspraak kunnen maken op de huurtoeslag, maar dit gaat in 2024 veranderen.

Kinderopvangtoeslag

De kinderopvangtoeslag is een tegemoetkoming voor de kosten die ouders maken voor kinderopvang. Van ieder uur kinderopvang wordt 33 tot 96 procent vergoed, afhankelijk van het gezamenlijke inkomen van de ouders. Deze vergoeding is wel beperkt tot een maximaal uurtarief. Er wordt geen toeslag uitgekeerd voor het deel van het uurtarief dat boven dit maximum

ligt. Het maximaal aantal uren dat per jaar wordt vergoed hing in 2022 af van het aantal uren dat de minstverdienende partner werkt. Per 1 januari 2023 is die eis afschaft, en is het voldoende als beide ouders werken. Het kabinet is van plan om de KOT per 1 januari 2027 af te schaffen. Vanaf dat moment betalen alle ouders ongeacht hun inkomen nog maar 4 procent van de kosten van de kinderopvang, mits beide ouders werken.

Kindgebonden budget

Het maximale kindgebonden budget bedraagt 5.501 euro per jaar voor een alleenstaande ouder met één kind jonger dan twaalf jaar. Ouders met meer kinderen krijgen een hoger maximaal budget en ouders met een toeslagpartner krijgen minder (Tabel 1). Ten slotte is de hoogte van het KGB ook afhankelijk van de leeftijd van ieder kind. Het maximale budget wordt met 251 euro verhoogd voor elk kind van 12 t/m 15 jaar en met 447 euro voor elk kind van 16 en 17 jaar. Voor alleenstaande ouders begint de afbouw van het KGB bij een inkomen van 25.070 euro, voor ouders met een toeslagpartner bij een gezamenlijk inkomen van 42.310 euro. Daarboven neem het budget met 6,75 cent af voor elke extra verdiende euro.

Tabel 1. Maximaal bedrag KGB in 2023

Huishoudsamenstelling	Bedragen
Eerste kind	€ 1.653
Verhoging vanaf 2 ^e kind	€ 1.532
Alleenstaande ouderkop	€ 3.848

Kinderbijslag

De kinderbijslag helpt om (een deel van) de kosten van kinderen te betalen. Dit bedrag wordt per kwartaal uitgekeerd, waarbij het bedrag hoger is voor oudere kinderen. Voor kinderen tot en met 5 jaar gaat het om 1.079 euro per jaar. Voor kinderen van 6 tot en met 11 jaar betreft het 1.310 euro per jaar. En voor kinderen van 12 tot en met 17 jaar is het bedrag 1.541 euro per jaar.

5 Consumptiebelastingen

Uiteindelijk heeft Lucas een besteedbaar inkomen van 48.364 euro. Hij is hiervan 6.240 euro kwijt aan zijn huur, ten minste 10.434 euro aan de kinderopvang, en ongeveer 1.889 euro voor zijn zorgverzekering. Hij houdt dus 29.801 euro over die hij kan besteden (of sparen). Over de producten en diensten die hij koopt betaalt hij 0, dan wel 9 of 21 procent omzetbelasting (btw). Als we ervan uitgaan dat het gemiddelde btw-tarief van zijn aankopen 9 procent is, betaalt hij 2.461 euro aan btw en kan hij uiteindelijk voor 27.341 euro goederen en diensten consumeren. Energiebelasting en accijns nemen we in dit voorbeeld niet mee.

Bronnen

¹ [Inkomensafhankelijke combinatiekorting \(belastingdienst.nl\)](#)

² [bijlage-3-fiscale-wetgeving-met-matrix.pdf \(overheid.nl\)](#)

³ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-849502.pdf>

⁴ [Artikel 4 Jonggehandicapten | Ministerie van Financiën – Rijksoverheid \(rijksfinancien.nl\)](#)

⁵ [Nota over de toestand van 's rijks financiën \(overheid.nl\)](#)